

ורב יוסף פתח ונסתמא הוה כדאמרינן באגדה משום דלא מצי קאי בנפשיה דלא לאיסתכולי בר מד' אמות דיליה,

(רמב"ן קיצוץ א.ל.)

א"ל רב לרב שימי . שימי את . אתה הוא זה שימי . לפי שלא היה רואהו משום דהו ביה רב מילי דחסידות שלא היה סגיה עיניו מן הארץ ולפניו היה סבים מרוב ענוה וזו אחת היתה ממדותיו . ורצו לנהוג במדה זו רב יוסף ורב ששת תלמידיו ונעשו סגי נהורין :

(רבינו גרש"א) 910 מס' נחמיה

ב) והיה סגי נהור . כתב מקור הייס ס"פ שלח לך וז"ל אמרו כי רב יוסף ישב בבית חפל מ' יום וזוה להניח לפניו חני שיש והסמכל צהס ונעשה סגי נהור , ואין ספק שזה בתכלית הפרישות , ואמרו שכן עשה רב אשי . וא' מגדולי הרופאים נסתמא וצלו הרופאים לרפואתו וא"ל איני רוצה לראות יוסף כי די לי צמה שרואתי , ויפה אמר החכם יוני שלא נראה מקצת הדברים טוב משנראה עכ"ל . ובפ' החובל (פ"ז ח') אמר מריש הוה אמינא מאן דאמר לי סומא פטור מטצות עבידנא יומא טבא לרבנן כו' דפטירנא ועידינא עכשיו דאמרו כו' גדול המנוסה כו' :

(ר"ב-ר"ג)

אם שנולד עם חוש הראות כאשר נווכח מסגנונו של רב יוסף שאמר חזינא לה לכילא דבי רב (שבת קל"ח ס"א). סגנון זה אינו שגור בפי אדם שלא ראה מאורות מימיו, ועיין ביומא י' ע"א חני רב יוסף סקיסהן כו' שמיוסד על בקיאות במדידת שטחים, וכזה בחולין ג"ט ע"ב א"ר יוסף שיתסר אמהתא הוי כו', ובגטין פ"ח ע"ב רב יוסף יתיב וקא מעשה אגיטי כו' וצאלו. כן גם רב ששת חבירו ראה בבא בתרא ט' ע"א שאמרה אמה דרב ששת ליה חזי להני דדא דמצית מנייהו, ובגטין ל"ד ע"א רב ששת אשקליה גיטא לההוא גברא וכו'. ועי' תוס' עירובין צ"ו א-ב' ד"ה דילמא, ומגילה י"ט סע"ב סד"ה ור"י מכשיר ובגמ' סוכה כ"ט ע"א דאמר רב יוסף פנו לי מאני מהכא כו' דאנינא דעתאי, ובוה נדחתה הוכחת הגרד"ל בהגהותיו לקדושין פ"א ע"א דגם בסומא מועיל יחוד בעלה בעיר שיתכן דעובדא הוי קודם שנסתמא, ראה שם, ונדדעת קבלת הגאונים שרב יוסף ורב ששת מדעתם סמו עיניהם בכדי שלא להסתכל לבר מד' אמות כמדתו של רב (ראה תשובות הגאונים סי' קע"ה, פי' ר"ג מאוה"ג סוף מנחות, הדושי הרמב"ן קדושין ל"א ור"ן שם). אמנם יפלא לומר שהיבלו בעצמם (ע' בבא קמא צ"א ע"ב דאין אדם רשאי לחבול בעצמו, ומה גם דלא רשאי אדם מישראל למיעבד טעדיקי למיפטר נפשיה ממצות, ראה תוס' בבא קמא פ"ז ע"א ד"ה וכן היה ר"י פוטרנו מכל מצות האמורות בתורה כו' שאפילו ראה ונסמא נמי, ובוהר אמור צ' ע"ב בר נש דאשתכח פגים לית ביה מהימנותא כו', שם נשא קכ"ג ע"ב, ובנצוצי אורות לזהר יתרו פ"ו ע"ב מחוות יאיר סי' קע"ו), ויתכן כי בשיבתם בבית אפל ארבעים יום והסתכלותם אחרי כן באבני שיש (ראה בסהד"ר בעדכיהם) חפצו לכהות עיניהם לבלתי ראות מרחוק ואך לבסוף נסתמו.

המקור והמסורה
א"ל י"ג השרי 3
- (הרב ראלבן מרע"א)

בדמיתרגם רב יוסף

נקט רב יוסף לפי שהיה בקי בתרגום שיש כמה ענייני תרגום ולא כדפירש בעלמא לפי שהיה סגי נהור ודברים שכתב אי אשה רשאי לומר על פה ולכן היה לומר תרגום דמשום עת לעשות אמר תס" דשרי ואין לך עת לעשות גדול מזה"ס :

(ת"א ג"ק ע.)

אמר רב יוסף אלמלא תרגומו דהאי קרא וכו'. הא דאשכחן לרב יוסף דעסיק ומיירי בתרגום טובא בכל דוכתא (ברכות כ"ח ע"א, פסחים ס"ח ע"א, יומא ל"ב ע"ב ועוד) משום דהוי סגיא נהור ולא היה יכול ללמוד דברים שבכתב(?) על פה (ובתו' בסוף קדושין), ולפיכך היה קורא הפסוקים בתרגום שבעל פה :

(ר"ט ג"א מרע"א ע.)